

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2012 m. lapkričio 21 d. nutarimu Nr. 1406
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2022 m. d. nutarimo Nr.
redakcija)

VALSTYBINĖS ATOMINĖS ENERGETIKOS SAUGOS INSPEKCIJOS NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija yra savarankiška valstybės įstaiga, vykdanči branduolinės energetikos srities ir šios srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais saugos (šios veiklos branduolinės saugos, radiacinės saugos, branduolinės energetikos objektų, branduolinės energetikos objektų aikštelės, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų, radioaktyviųjų šaltinių fizinės saugos (toliau – fizinė sauga), branduolinių medžiagų apskaitos ir kontrolės, taip pat kitų reikalavimų, atsirandančių dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių branduolinio ginklo neplatavimo įsipareigojimų) valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą.

2. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos oficialus sutrumpintas pavadinimas yra VATESI.

3. VATESI yra biudžetinė įstaiga – viešasis juridinis asmuo, juridinio asmens kodas 188639874, turintis sąskaitą banke ir antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir savo pavadinimu ir registruotą prekės ženklą. VATESI buveinės adresas – A. Goštauto g. 12, Vilnius.

4. VATESI savininkė yra valstybė. VATESI savininko teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybė, kuri vykdo Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatyme nustatytas savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos funkcijas.

5. VATESI finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų ir kitų teisėtai gaunamų pajamų.

6. VATESI vieši pranešimai teisės aktų nustatytais atvejais, tvarka ir terminais skelbiami VATESI interneto svetainėje www.vatesi.lt. Vieši pranešimai skelbiami ir kitose visuomenės informavimo priemonėse.

II SKYRIUS VATESI VEIKLOS TIKSLAI IR FUNKCIJOS

7. VATESI veiklos tikslai, atitinkantys Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nuostatų (toliau – Nuostatai) 1 punkte nurodytą VATESI paskirtį, yra:

7.1. vykdyti branduolinės saugos valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą;

7.2. vykdyti radiacinės saugos, vykdam branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą;

7.3. vykdyti fizinės saugos valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą;

7.4. vykdyti branduolinių medžiagų apskaitos ir kontrolės valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą, taip pat kitų reikalavimų, atsirandančių dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių branduolinio ginklo neplatavimo įsipareigojimų, priežiūrą.

8. Siekdama visų Nuostatų 7 punkte nustatytų veiklos tikslų, VATESI atlieka šias funkcijas:

8.1. nurodytas Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2, 4, 5, 6, 10, 11, 12 ir 14 punktuose, 37 straipsnio 2 dalyje;

8.2. nurodytas Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punkte, Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 11 straipsnio 1 punkte ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 1–3 punktuose;

8.3. nurodytas Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 7 punkte, Radiacinės saugos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje, Branduolinės saugos įstatymo 22 straipsnio 5 dalyje, 28 straipsnio 3 dalyje ir 39 straipsnio 1 dalyje;

8.4. atlieka ūkio subjektų priežiūrą savo kompetencijos srityse (branduolinės saugos, radiacinės saugos, vykdant branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, fizinės saugos, branduolinių medžiagų apskaitą ir kontrolę reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, taip pat kitų reikalavimų, atsirandančių dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių branduolinio ginklo neplatavimo įsipareigojimų), įskaitant sritis, kuriose VATESI tvirtina saugos reikalavimus ir branduolinės saugos taisykles;

8.5. nurodytas Branduolinės saugos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje, 11 straipsnio 5 ir 9 punktuose, 36 straipsnio 1 dalyje ir 39 straipsnio 2 dalyje;

8.6. nurodytas Branduolinės saugos įstatymo 38 straipsnio 3 dalyje ir Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 13 punkte;

8.7. prižiūri, kad būtų laikomasi Radioaktyviųjų medžiagų, radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro įvežimo, išvežimo, vežimo tranzitu ir vežimo Lietuvos Respublikoje taisyklių, tvirtinamų sveikatos apsaugos ministro ir VATESI viršininko, nuostatų vežant (įvežant, išvežant, vežant tranzitu ir vežant Lietuvos Respublikos teritorijoje) branduolinio kuro ciklo medžiagas, branduolines medžiagas ir daliąsias medžiagas, kai jų kiekiai atitinka Branduolinės saugos įstatymo 1 priede nustatytus kiekius;

8.8. atlieka ryšių palaikymo Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos ir 2005 m. liepos 8 d. Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos pakeitimo nuostatų taikymo sričiai priklausančiais klausimais funkcijas ir įgyvendina Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos ir 2005 m. liepos 8 d. Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos pakeitimo nuostatas, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 148 „Dėl institucijų, atsakingų už Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos ir Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos pakeitimo nuostatų įgyvendinimą, paskyrimo“;

8.9. atstovauja Vyriausybei palaikant santykius su Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacija, koordinuoja su šia organizacija susijusią Lietuvos Respublikos valstybės institucijų veiklą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. 909 „Dėl atstovavimo palaikant santykius su Visapusiško branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacija“;

8.10. teikia Tarptautinės atominės energijos agentūros branduolinių ir kitų radioaktyviųjų medžiagų nelegalaus judėjimo duomenų bazei informaciją apie rastus, nustatytus ar sulaikytus paliktuosius radioaktyviuosius šaltinius, paliktąsias branduolinio kuro ciklo medžiagas, paliktąsias branduolines ir daliąsias medžiagas, radioaktyviosiomis medžiagomis užterštus objektus;

8.11. teikia ūkio subjektams metodinę pagalbą ir įgyvendina kitas priemones, užtikrinančias tinkamą teisės aktų reikalavimų laikymąsi ir mažinančias galimų pažeidimų riziką;

8.12. vykdo Tarptautinės atominės energijos agentūros Techninio bendradarbiavimo programoje numatytas priemones;

8.13. vykdo Jungtinės panaudoto kuro tvarkymo saugos ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos konvencijos 2, 3, 4 ir 5 skyrių nuostatas ir rengia nacionalines ataskaitas.

9. Siekdama Nuostatų 7.1 papunktyje nustatyto veiklos tikslo, VATESI, be Nuostatų 8 punkte nurodytų funkcijų, atlieka ir šias funkcijas:

9.1. nurodytas Branduolinės saugos įstatymo 11 straipsnio 4 ir 6 punktuose ir 30 straipsnio 4 dalyje;

9.2. nurodytas Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 9 punkte;

9.3. nurodytas Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 2, 4 ir 5 punktuose.

10. Siekdama Nuostatų 7.2 papunktyje nustatyto veiklos tikslo, VATESI, be Nuostatų 8 punkte nurodytų funkcijų, atlieka ir šias funkcijas:

10.1. nurodytas Radiacinės saugos įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje, 8 straipsnyje, 9 straipsnio 3 dalyje, 13 straipsnio 2 dalyje, 26 straipsnio 7 dalyje, 27 straipsnio 5, 9 ir 13 dalyse, 28 straipsnio 1, 5, 18 ir 19 dalyse;

10.2. atlieka Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos funkcijas 7 klasės radioaktyviųjų medžiagų vežimo ir su tuo susijusios veiklos srityse, įskaitant pereinamojo laikotarpio priemones, bendrąsias ir specialiąsias šios klasės nuostatas, pakuočių ir medžiagų konstrukcijos, bandymų ir patvirtinimo, nesupakuotų didelių ir sunkių gaminių vežimo reikalavimus, pagal atitinkamas pavojingųjų krovinių vežimo nuostatas, pateiktas aktualios redakcijos Europos sutarties dėl pavojingųjų krovinių tarptautinio vežimo keliais (ADR) A ir B techninių priedų 1.7 ir 6.4 skyriuose, 1.6.6 ir 2.2.7 skirsniuose ir 4.1.3.8 papunktyje, Pavojingųjų krovinių tarptautinio vežimo geležinkeliais taisyklių (RID) priedo 1.7 ir 6.4 skyriuose, 1.6.6 ir 2.2.7 skirsniuose ir 4.1.3.8 papunktyje, Tarptautinio krovinių vežimo geležinkeliais susitarimo (SMGS) 2 priedo 1.7 ir 6.4 skyriuose, 1.6.6 ir 2.2.7 skirsniuose ir 4.1.3.8 papunktyje;

10.3. nurodytas Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 8 punkte.

11. Siekdama Nuostatų 7.3 papunktyje nustatyto veiklos tikslo, VATESI, be Nuostatų 8 punkte nurodytų funkcijų, atlieka ir šias funkcijas:

11.1. nurodytas Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 15 punkte, 34 straipsnyje, 35 straipsnio 4 dalyje;

11.2. nurodytas Radiacinės saugos įstatymo 26 straipsnio 7 dalyje.

12. Siekdama Nuostatų 7.4 papunktyje nustatyto veiklos tikslo, VATESI, be Nuostatų 8 punkte nurodytų funkcijų, atlieka ir šias funkcijas:

12.1. nurodytas Branduolinės saugos įstatymo 11 straipsnio 8 punkte;

12.2. kartu su kitomis atsakingomis institucijomis vykdo strateginių prekių eksporto, importo, tranzito ir tarpininkavimo kontrolę, atlieka branduolinių dvejopo naudojimo prekių kontrolę Lietuvos Respublikoje vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 932 „Dėl Strateginių prekių eksporto, importo, tranzito, tarpininkavimo ir siuntimo Europos Sąjungoje licencijavimo taisyklių, Strateginių prekių kontrolės vykdymo taisyklių ir Sertifikatų karinę įrangą gaminančioms įmonėms gavėjoms išdavimo taisyklių patvirtinimo“;

12.3. vykdo Lietuvos Respublikos įsipareigojimų pagal Airijos, Belgijos Karalystės, Danijos Karalystės, Italijos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Nyderlandų Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Europos atominės energijos bendrijos ir Tarptautinės atominės energijos agentūros susitarimą, įgyvendinantį Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo III straipsnio 1 ir 4 dalis, ir Airijos, Austrijos Respublikos, Belgijos Karalystės, Danijos Karalystės, Graikijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Italijos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Nyderlandų Karalystės, Portugalijos Respublikos, Suomijos Respublikos, Švedijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Europos atominės energijos bendrijos ir Tarptautinės atominės energijos agentūros susitarimo, įgyvendinančio Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo III straipsnio 1 ir 4 dalis,

Papildomą protokolą įgyvendinimą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 1047 „Dėl institucijos, atsakingos už Airijos, Belgijos Karalystės, Danijos Karalystės, Italijos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Nyderlandų Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Europos atominės energijos bendrijos ir Tarptautinės atominės energijos agentūros susitarimo, įgyvendinančio Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo iii straipsnio 1 ir 4 dalis, ir Airijos, Austrijos Respublikos, Belgijos Karalystės, Danijos Karalystės, Graikijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Italijos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Nyderlandų Karalystės, Portugalijos Respublikos, Suomijos Respublikos, Švedijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Europos atominės energijos bendrijos ir Tarptautinės atominės energijos agentūros susitarimo, įgyvendinančio Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo iii straipsnio 1 ir 4 dalis, papildomo protokolo įgyvendinimą, paskyrimo“.

III SKYRIUS VATESI TEISĖS

13. VATESI, atlikdama jai pavestas funkcijas ir siekdama savo veiklos tikslų, turi teises:

13.1. nurodytas Branduolinės saugos įstatymo 12 straipsnyje;

13.2. nurodytas Branduolinės energijos įstatymo 21 straipsnio 4 dalyje ir 30 straipsnio 5 dalyje;

13.3. naudotis prieiga prie Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registre esančių duomenų, kurių reikia VATESI funkcijoms tinkamai atlikti;

13.4. nurodytas Radiacinės saugos įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje;

13.5. gauti iš tikrinamo ūkio subjekto technines priemones, būtinas priežiūros tikslais tikrinamoms konstrukcijoms, sistemoms ir komponentams įvertinti;

13.6. vykdydama ūkio subjektų patikrinimus ar nuolatinę priežiūrą, gauti iš ūkio subjekto specialią aprangą ir kitas asmeninės apsaugos priemones, jeigu priežiūros tikslais patikrinimai atliekami teritorijose ar patalpose, galinčiose kelti pavojų žmonių sveikatai ir saugumui.

14. VATESI turi ir kitų teisių, kurias jai suteikia Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai.

IV SKYRIUS VATESI VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

15. VATESI veikla organizuojama vadovaujantis strateginiu veiklos planu ir metiniu veiklos planu, kurių rengimą ir tvirtinimą nustato Branduolinės energijos įstatymas, Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymas ir Strateginio valdymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo, Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo 4 straipsnio 3 ir 5 dalių, 7 straipsnio 1 ir 4 dalių ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 14¹ straipsnio 3 dalies įgyvendinimo“.

16. VATESI vadovauja viršininkas. VATESI viršininko skyrimo ir atleidimo tvarka ir pagrindai, atskaitomybė, pavaldumas ir kompetencija nustatyti Branduolinės energijos įstatyme.

17. VATESI viršininko pavaduotojus skiria Ministras Pirmininkas VATESI viršininko teikimu Branduolinės energijos įstatyme nustatyta tvarka.

18. VATESI viršininko nesant, atsižvelgiant į pavaduotojų skaičių, viršininko funkcijas laikinai atlieka VATESI viršininko pirmasis pavaduotojas, jo nesant – kiti viršininko pavaduotojai pagal VATESI viršininko nustatytą eiliškumą.

19. VATESI vidaus auditą atlieka VATESI įsteigtas vidaus audito skyrius teisės aktu nustatyta tvarka.

**V SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

20. VATESI gali būti pertvarkoma, reorganizuojama ir likviduojama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso ir Biudžetinių įstaigų įstatymo nustatyta tvarka.
